

Aşağıda belirtilen sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 15.09.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Sanlıurfa Milletvekili

Konya'nın Akşehir ilçesi ve Gölçayır Mahallesi'nde kiraz, vişne ve erik üreticileri; artan mazot, gübre, ilaç, enerji, işçilik, ambalaj ve nakliye giderleri karşısında ürünlerini üretim maliyetinin altında satmak zorunda kaldıklarını belirtmektedir.

Üreticilerin aktardığına göre Gölçayır'da yaklaşık 5 bin ton, Akşehir-Sultandağı Havzası'nda ise yaklaşık 30 bin ton erik üretilmektedir. Buna rağmen mürdüm eriğinin kilogram fiyatının 4 TL'ye kadar düştüğü, yalnızca toplama işçiliğinin dahi bu fiyatı karşıladığı ifade edilmektedir.

Bölgede kirazın kilogram başına üretim maliyetinin 40-45 TL'ye ulaştığı, birçok üreticinin ise ürününü 30-35 TL'ye satmak zorunda kaldığı belirtilmektedir. Ürünlerin önemli bir kısmı Irak ve Avrupa ülkelerine ihraç edilmesine rağmen üreticinin oluşan ekonomik değerden yeterli pay alamadığı ifade edilmektedir.

Üreticinin ürününü maliyetinin altında satması, üretimden çekilmesine ve genç nüfusun tarımdan uzaklaşmasına yol açabilecek nitelikte olup tarımsal üretimin devamlılığı ve gıda güvenliği açısından kamusal bir sorun oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 45'inci maddesi devlete; tarımsal üretimin artırılması, üreticinin korunması ve desteklenmesi için gerekli tedbirleri alma görevi yüklemektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınızın resmî verilerine göre 2025 ve 2026 yıllarında Akşehir ilçesi, Gölçayır Mahallesi ve Akşehir-Sultandağı Havzası'nda kiraz, vişne ve erik üretimi ürün bazında ayrı ayrı kaç tondur? Üreticilerin Gölçayır'da yaklaşık 5 bin ton, Akşehir-Sultandağı Havzası'nda yaklaşık 30 bin ton erik üretildiği yönündeki beyanları Bakanlığınız verileriyle örtüşmekte midir?
2. Bakanlığınızca Akşehir ve çevresinde üretilen kiraz, vişne ve eriğin 2025 ve 2026 yılları itibarıyla kilogram başına üretim maliyeti hesaplanmış mıdır? Hesaplanmışsa mazot, gübre, ilaç, enerji, işçilik, ambalaj ve nakliye giderleri dâhil ürün bazında maliyet kaç TL'dir?
3. Bakanlığınızca üretim maliyeti hesaplanmamışsa kiraz, vişne ve erik üreticilerine verilen desteklerin miktarı hangi maliyet ve gelir verileri esas alınarak belirlenmektedir?
4. Mürdüm eriğinin üretici satış fiyatının kilogram başına 4 TL'ye kadar düşmesinin nedenleri Bakanlığınızca araştırılmış mıdır? Bu fiyatın üretim ve hasat maliyetini karşılayıp karşılamadığına ilişkin herhangi bir tespit yapılmış mıdır?

5. Bölgede kirazın kilogram başına üretim maliyetinin 40-45 TL'ye ulaştığı, üreticilerin ise ürünlerini 30-35 TL'ye satmak zorunda kaldığı yönündeki beyanlar Bakanlığınızca incelenmiş midir? Bakanlığınızın bu ürünlere ilişkin tespit ettiği üretici ortalama satış fiyatı nedir?
6. Kiraz, vişne ve erikte ürününü üretim maliyetinin altında satmak zorunda kalan üreticiler için fark ödemesi, doğrudan gelir desteği veya benzeri bir telafi mekanizması uygulanması planlanmakta mıdır?
7. Kiraz, vişne ve erik üreticisinin maliyetinin altında satış yapmasını önlemek amacıyla taban fiyat, tavsiye fiyat, referans fiyat veya başka bir piyasa müdahale mekanizması üzerinde çalışma bulunmakta mıdır?
8. Fiyatların üretim maliyetinin altına düşmesi ve ürünlerin dalında kalması hâlinde Toprak Mahsulleri Ofisinin görevlendirilmesi veya başka bir kamu kurumu aracılığıyla müdahale alımı yapılması değerlendirilmekte midir? Değerlendirilmiyorsa üreticinin zararını önlemek amacıyla hangi alternatif tedbirler öngörülmektedir?
9. Akşehir'de soğuk hava deposu, paketlenme, tasnif ve meyve işleme altyapısının geliştirilmesi amacıyla Bakanlığınızın mevcut veya planlanan bir yatırım, hibe ya da destek programı bulunmakta mıdır? Varsa proje, kapasite, destek tutarı ve uygulama takvimi nedir?
10. Akşehir Kirazının mevcut coğrafi işaret değerinin korunması, üretici lehine ekonomik değere dönüştürülmesi ve üreticilerin bu değerden daha fazla yararlanabilmesi amacıyla Bakanlığınızca hangi çalışmalar yürütülmektedir? Akşehir'de üretilen vişne ve erik için coğrafi işaret veya yöresel ürün değerinin geliştirilmesine yönelik çalışma bulunmakta mıdır?
11. Akşehirli kiraz, vişne ve erik üreticilerinin artan maliyetleri karşısında mazot, gübre, ilaç, enerji, ambalaj ve nakliye giderlerini azaltmaya yönelik ilave veya bölgeye özgü bir destek verilmesi planlanmakta mıdır?
12. Bölgede tarım işçilerinin günlük ücretlerinin 1.300-1.600 TL seviyesine ulaştığı yönündeki üretici beyanları Bakanlığınızca doğrulanmış mıdır? Tarım işçilerinin ücret ve haklarını azaltmadan üreticinin artan hasat ve işçilik maliyetini hafifletecek bir destek modeli üzerinde çalışılmakta mıdır?
13. İhracata konu kiraz, vişne ve erik üretiminde üreticinin fiyat belirsizliğine karşı korunması amacıyla üretici ile alıcı veya ihracatçı arasında sözleşmeli ve garantili alım modelinin geliştirilmesine yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır? Varsa üretici lehine hangi fiyat ve alım güvenceleri öngörülmektedir?

14. Akşehir’de yetiştirilen kiraz, vişne ve erikten elde edilen kurutulmuş veya işlenmiş ürünlerin pazarlanmasının desteklenmesi; Yerli Malı Haftası kapsamındaki etkinliklerde ve uygun kamu gıda alımlarında değerlendirilmesinin teşvik edilmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurumlarıyla herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
15. Çiftçi Kayıt Sistemi ve Bakanlığınızın diğer kayıtlarına göre Akşehir’de son beş yılda meyvecilik faaliyetini bırakan veya tarımsal üretim kaydını sonlandıran çiftçi sayısı yıllar itibarıyla kaçtır? Hâlen meyvecilikle uğraşan çiftçilerin yaş ortalaması nedir?
16. Genç nüfusun tarımdan ve kırsal yerleşimlerden uzaklaşmasını önlemek amacıyla Akşehir’de meyvecilik yapan veya yapmak isteyen genç üreticilere yönelik özel veya ilave bir destek programı hazırlanması planlanmakta mıdır?
17. Akşehir ve Sultandağı Havzası için ürün deseni, üretim miktarı, üretim maliyeti, depolama ve işleme kapasitesi, ihracat hedefi ve pazarlama yöntemlerini birlikte ele alan bütüncül bir tarımsal üretim planı bulunmakta mıdır? Bulunmuyorsa hazırlanacak mıdır ve öngörülen takvim nedir?
18. Akşehirli üreticinin ürününü maliyetinin altında satmasının ve üretimden çekilmesinin önlenmesi amacıyla Bakanlığınızca hangi somut tedbirler alınacaktır? Bu tedbirlerin her biri için uygulama takvimi, ayrılan veya öngörülen kaynak ve sorumlu birim nedir?